

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben hazhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egges szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilgyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok visszajelentésére és hirdetések elvételére nem vállalkozik. Kiadóhivatalhoz intézendők.

A franciák áttörési kísérlete meghiúsult.

Berlin, augusztus 21.

Ide tegnap este érkezett az új francia áttörési csata híre, amelyet itt bizakodó megnyugvással fogadtak, mivel a német közvélemény teljesen elő volt rá készülve. E jelentés szerint a franciák 18. és 19-iki heves támadásai csak bevezetései voltak az áttörési kísérletnek. A német hadvezetőséget Foch tábornagy ez újabb akciója nem érte váratlanul, ezt az is bizonyítja, hogy az első lökést elkeseredett harcok után sikerült megtörni.

A 19-iki harcokkal Foch — a németek rendszere szerint — azt akarta elérni, hogy tévedésbe ejtse a németeket az áttörési lökés helyét illetően. Ekkor Blauvraignes és az Oise közti szakaszon voltak a leghevesebb támadások.

Bár az Oise és az Aisne közti szakaszon szintén heves harcok játszódtak le 19-én, ezek azonban mint mellékes hadműveletek tűntek fel. Most derült csak ki, hogy az Oise és az Aisne közti szakasz volt az entente hadműveleteinek tulajdonképpeni célja. Ez az áttörési kísérlet, amelyre Foch itt vállalkozott, oly erővel történik, amilyent az entente csapatok főparancsnoka eddig még sohasem tudott alkalmazni. Az entente sajtójában már régebben hangoztatták, hogy Foch mindent el fog követni, hogy a döntést még az ősz előtt kierőszakolja. Franciaország északi részében nagy események játszódnak le. Ez a mostani áttörési kísérlet talán csúcspontja az egész világháborúnak.

Az Oise és az Aisne között, tehát a Compiègne—Soissons-vonal fölött, megkezdődött az entente új nagy offenzívája. A tegnap esti német jelentés, amely erről először ad hirt, már határozottan áttörő kísérletnek mondja az új támadást, de mindjárt hozzát teszi, hogy az ellenség első rohamát „harci állásainkban megállítottuk”.

Az új támadást a 10. francia hadsereg kezdte, ugyanannak a Mangin tábornoknak a vezetése alatt, aki már a legutóbbi marnei csatában is tevékeny részt vett.

Az első Reuter-jelentés szerint a franciák 10 mérföldes fronton maximumán két mérföldnyire nyomultak előre az első csatánapon. Ez természetesen még korántsem jelent frontáttörést, hiszen a német védekezés rendszere az utóbbi harcokban mindig az volt, hogy a tankokkal támogatott első rohamok elől néhány kilométerre visszahúzódtak.

Az offenzíva eredményéről azonban még korai volna ítéletet mondani. Nyilvánvaló, hogy az entente eddig példátlan erővel forszírozza a németek visszaszorítását.

Az új támadás helye is arra vall, hogy még rendkívül heves harcok következnek. Az aise—reimsi front-rész közepén támadtak és nyilván La Fère irányában akarnak áttörni. A csata első napja döntő eredményt nem hozott.

Megalakult a Népszövetségi „Hangya” Szövetkezet.

Szent István napján délután megalakult Nagyváradon a Népszövetségi „Hangya” Fogyasztási és értékesítő Szövetkezet.

Olyan eseménye ez Nagyváradnak, a mely a jövőre messze kiható szervezkedést jelent s követésre méltó példát szolgál mindenütt a kiuzsorázott fogyasztó közönség szervezkedésére.

A Kath. Népszövetség a „Hangya” itteni kirendeltségével kapcsolatosan indította meg a mozgalmat egy életképes, erős fogyasztási szövetkezet megalapítására; a mozgalom rövid néhány hónap alatt fényes eredményei járt, úgy hogy tegnapelőtt közel

negyed millió korona

alaptőkével és 2300 taggal alakult meg az új szövetkezet.

Az alakuló közgyűlés a Kath. Kör Szent László termében folyt le, példátlan nagy érdeklődés mellett, mintaszerű rendben. Ott voltak a város egész dolgozó polgárságának képviselői, tisztviselők, lelkészek, tanárok, tanítók, bírák, ügyvédek, iparosok, kishivatalosok, munkások, a Kath. Népszövetség tagjainak ezrei. Impozáns összejövetel volt s a gyűlés méltóságteljes lefolyása biztosítéka volt a kitűnő szervezethez.

Az alakuló gyűlést dr. Krüger Aladár nyitotta meg rövid beszéddel, melyben markáns vonásokkal, mint mondotta: távirati stílusban vázolta az alakulás célját. Három gondolat hozta össze Nagyvárad polgárságát: az elkeseredés, az öntudatra ébredés és a szervezkedés szükségessége. Az elkeseredés, mert fellázítja a dolgozó polgárságot, mikor egész közgazdasági életünket olyan irányban látja haladni, mely a fogyasztók és dolgozók rendszeres kiuzsorázására vezet. Az entente kiéheztetési terve megtört katonáink hősiességén és az itthon maradt dolgozó polgárság szorgalmán; ezt a galád tervet viszi közelebb a sikerhez az egyre szemérmelenebb uzsora, mely a dolgozó osztályokat lerongyolja és éhségbe kergeti.

A polgárság azonban öntudatra ébredt:

a rettenetes drágaság nem feltétlen velejárója a háborúnak, hanem a tőke kapzsiságának, a kapzsi tőke szervezettségének és a fogyasztók szervezetlenségének következménye. A tőke annyira szervezve van, hogy még az állam is csak úgy bírja a drágasággal járó bajokat ellensúlyozhatni, ha maga is emeli az árakat. A fogyasztók szervezetlenségét pedig semmi sem bizonyítja jobban, mint hogy a központokban, melyek pedig állítólag közcélból, a fogyasztók érdekében létesültek, éppen a fogyasztók nincsenek képviselve. Önként következik a tanulság: szervezkedjenek a fogyasztók is, hogy mi, akik az államot fenntartjuk, mi diktáljuk a magunk életének feltételeit. Ez pedig csak a szövetkezetbe való tömörülés útján lehetséges.

Az új szövetkezet kizárólag gazdasági tömörülés, mely mindenben összhangban kíván működni Nagyvárad város méltán kitűnő hírű közéleti hivatallal. Nagy erősségünk, hogy olyan hatalmas szervezetbe kapcsolódunk bele, mint a „Hangya”, melynek itteni képviselői, dr. Magurányi Jenő, a kirendeltség ügyvezető főnöke és Haranghy Endre kereskedelmi főnök önzetlen támogatással segítették elő a szövetkezet megalakulását. A közgyűlés köszönetét tolmácsolja nekik s kéri tovább is támogatásukat. Isten áldását kérve a szövetkezet működésére, a közgyűlést megnyitja.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után dr. Magurányi Jenő alapos és rendkívül érdekes előadásban vázolta a Hangya tevékenységét és működését; előadásából a következőket közöljük:

Nagyvárad városának ez az impozáns, lelkes közönsége, mely ma itt összegyűlt, a háborus áruuzsora, a lánckereskedelem visszaélései ellen keres elsősorban menedéket az általa létesítendő fogyasztási szövetkezetben. Nagyvárad város közönségének évek hosszú során át vajudó eszme tehát valóra válik. Dicséret és elismerés illeti azokat a lelkes kezdeményezőket, kik a veszélyektől, a fáradságtól, a munkától, a gáncoskodástól nem rettenve, kibontották a szövetkezet zászlóját s a Népszövetségi Hangya Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetben tömörítették Nagyvárad lelkes polgárait és polgár-

nőit. Üdvözlöm élükön dr Krüger Aladár ügyvéd urat, kinek fáradhatatlan lelkesedése, kitartása előljár a megszervezés munkálataiban. Üdvözlöm a Népszövetségi Hitelszövet kezét lelkes tisztviselőit és a Népszövetség buzgó csoportvezetőit, mindazokat, kik megleg összetartással, önzetlen fáradozással dolgoznak az eszme megvalósításán.

Nem hangsúlyozhatom eléggé annak fontosságát, hogy a Népszövetségi Hangya legyen bizalommal a Központ iránt, fogadja és szíveleje meg minden jóakaratu tanácsát. A Hangya Központi irányítása és ellenőrzése a szövetkezet életének minden fázisára ki terjed. Részt vesz az alakítási munkálatokban, a szövetkezet berendezésében, rendelkezésére bocsátja az üzleti könyveket, ezek vitelére, a szövetkezet vezetésére az igazgatóságot kioktatja, a szövetkezetet ellátja árukkal, érdekeit képviseli a kormánynál a hatóságoknál, ellenőreivel évenként legalább egyszer felleltározatja a szövetkezet árukészletét, elkészíti évi mérlegét, ellátja jogi tanáccsal.

A szövetkezetek látható jeléül annak, hogy a Hangya Központ tagja, kötelesek központi üzletrészek jegyzésével a Központ tagjai sorába belépni. A Központ alaptökeje az egyes szövetkezetek által jegyzett és befizetett üzletrészekből áll, nem más tehát mint az ország szövetkezetek szövetkezetek. Amint a nagyváradi polgárok a Népszövetségi Hangya Szövetkezetnek, azon képen maga a Népszövetségi Hangya Szövetkezet, mint testület a többi szövetkezettel együtt tagja a Hangya Központnak.

A Hangya Központ ez évben ünnepelte fennállásának 20. éves évfordulóját. Megalapítása Károly Sándor gróf nevéhez fűződik és ma már az ország leghatalmasabb kereskedelmi szervezete.

Brognyában Bars megyében 1898 őszén született meg az első Hangya szövetkezet, ma már 2300 községben működik Hangya Fogyasztási szövetkezet. A Hangya az első esztendőben alig 50.000 — K áruforgalmat mutatott fel, az elmúlt évben 88 millió korona értékű árut szállított szövetkezeteknek. 1898 ban 16.000 — korona alaptökével indult utjára a Központ, ma már fél millió korona alaptökét mutat. Az első esztendőben két tisztviselője volt, ma közel 1000 központi alkalmazottal dolgozik. A második esztendőben üzemi költségei 4000 koronára rugtak, míg a legutóbbi évben már a 2 millió koronát is meghaladták. 1908 ban adott először szövetkezetek vásárlási visszatérítést — 25000 — koronát. 1917 ben már 1 és fél millió koronát osztott ki, a folyó évben 2 és fél millió korona vásárlási visszatérítés került szövetkezetek között szétosztásra. — Az ország lakosaiból immár 2 és fél millió lélek tartozik kötelekünkbe. A nagyváradival együtt 5 kirendeltség és 16 transzórakutár végzi az országban a szövetkezetek áruellátását. Ezek közül a nagyváradi kirendeltség egymaga 13 vármegyében működő 370 szövetkezetnek vidéki központja, melyekkel cca. 25 millió korona évi forgalmat bonyolít le.

Két éve alapította a Központ a Hangya Ipar R.-T. ot, hogy saját üzemében állítsa elő mindazon cikkeket, melyek tagjai részére szükségesek. Ez időszerint 11 millió korona alaptöke mellett a Hangya Iparnak egy sereg gyárüzeme és vállalata dolgozik a Hangya szövetkezetek tagjai részére.

Megelégedéssel hivatkozhatunk azon eredményekre, melyeket az ország Gazdaközönsegének megszervezésében, nevelésében elértünk.

Ez irányban fejtiük ki tevékenységünket a jövőben is. Érezve gazdasági visszamaradottságunkat a nyugat nagy államaival szemben, sürgetjük gazdáink, iparosaink, kereskedőink nevelését és felkeltjük az ifjuság érdeklődését a produktív pályák iránt. Ezen célt szolgálja mult évi 1 millió koronás alapítványunk, melyet igazgatóságunk a kormányhoz egy közgazdasági egyetem létesí-

tése céljából felajánlott. Ezen célt munkáljuk az ösztöndíjak kifizetésével is, hogy ifjuságunknak külföldi és felsőkereskedelmi főiskolákban való kiképzését elősegítsük.

Kidomborítani kívánom, hogy ha a Népszövetségi Hangya Szövetkezetnek az áruellátásban nehézségei lesznek, ez nem a mi jóakaratumon fog mulni. Hangsúlyoznom kell, hogy a Népszövetségi Hangyának mi sem fogjuk tudni szállítani azon cikkeket, melyek általában hiányoznak. Azt ellenben biztosítani tudjuk, hogy a rendelkezésre álló s a megszereshető közszükségleti cikkek igazságosan és lehető mérsékelt áron kerüljenek a tagok között felosztásra. Minthogy a legfontosabb élelmickek felosztását a hatóságok végzik, ezeket a cikkeket a szövetkezet tagjai részére a megválasztandó igazgatóságnak a hatóságtól kell biztosítani és megszereznie. Ez irányban a megfelelő lépések tudtommal már megtörténtek. Bizonyos élelmickek előállítására saját üzembem fogunk berendezkedni.

Igy az általunk nemrég létesített Bihar-megyei Mezőgazdasági és Husipari Részvény társaságunk előkészületeket tesz a szövetkezet tagjainak sertéshussal és zsírral való ellátására.

A földmivelésügyi miniszterium helybeli baromfikeltető telepét átvesszük, vele kapcsolatban baromfinevelő telepet is létesítünk. Ezzel egyidejűleg szándékunkban áll a tojásértékesítés megszervezése is.

Nagyobb szabású konyhakertet szándékunk üzembe helyezni, a terményeknek egy részét nagyváradi új telkeinken felállítandó szárító telepünkön fogjuk konzerválni. Az élesdi járásnak Rév községében felállítás alatt álló gyümölcskészítő és -aszaló telepünkön gyümölcsök feldolgozására rendezkedünk be.

Szándékunkban áll a romániai importjuhokból nagyobb mennyiséget a belényesi és vaskóhi havasi legelőkon elhelyezni s a juhoknak tejtermékét helybeli telepünkön juhturóvá feldolgozni. Mindezen a jövőben még felállítandó üzemünk produktumai a helybeli szövetkezet tagjainak szükségletét is hivatva vannak kielégíteni.

Tisztelt Közgyűlés! ha a háboru 5 ik évében a Népszövetségi Hangya a legnehezebb áruellátási viszonyok között kezdi is meg működését, tegye a tagokat bizakodóvá és kitartóvá az a tudat, hogy a szövetkezet a háboru után fejtheti ki majd csak tulajdonképpen legteljesebb működését és érhet el olyan eredményes fejlődést, melynek áldásában kicsinyek és nagyok egyaránt osztozhatnak.

Szeretet, megértés, összetartás, igazságosság, egymás megbecsülése képezik azokat az erkölcsi köteleket, melyek a szövetkezet tagjait egymáshoz fűzik. Ez a szellem hassa át a Népszövetségi Hangya minden egyes tagját is intézményeivel szemben akkor is, midőn az a háborus nehézségek, a készletek nagymérvű hiánya következtében nem lesz képes teljes egészében megfelelni a hozzáfűzött várakozásnak, így kitarva, egymásért dolgozva, bizalommal tekintetünk a jövő elé.

Majd Haranghy Endre vázolta a beszerzési lehetőségeket s adott hasznos praktikus felvilágosításokat a jövőre nézve.

Dr Papp Károly felolvasta az alapszabályokat; azokat egyhangulag elfogadták és azok alapján közfelkiáltással, egyhangulag kimondták a Népszövetségi „Hangya” Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet megalkotását.

A választások megejtésére kerülvén a sor, a következőket választották meg a szövetkezet vezetőségévé:

Igazgatóság:

Dévald László, dr Gedeon Alajos, Kelemen Kálmán, Keszthelyi Zoltán, Kocsán János,

nos, Körössy Árpád, dr Krüger Aladár, dr Magurányi Jenő, Mihók János, Niedermann Antal, Pókay Dezső, Sény Géza, Sürger Bertalan, Székely Sándor, Takács Gyula, Varga Gábor, Zboray Gyula, Zöldy Bertalan.

Felügyelő-bizottság:

Felicides Lajos, Fröhlich Olivér, Goldburg Ferenc, Haranghy Endre, dr Hegedüs Károly, Jelinek Géza, Liszka Kálmán, Mertz János, Örömy Gyula, Perényi György, Patzkó Géza, Straub Ferenc, Szakács Antal, Vasady Lajos, Vidovich Béla, Vittkó Vilmos, Wallner Ferenc.

Igazgató választmány:

Balogh Kálmán, Bolchis, Viktor, Biró Ferenc, Csecskovic Béla, Deryei Imre, Fenessy János, Fröhlich János, Halász Gyula, Halmos András, Heilinger József, Hödi János, Imrik S. Zoltán, dr Imrik Gusztáv, dr Kiss Döme, Kiss Bertalan, Karkusz Sándor, dr Kovács Lajos, Komlóssy József, Kőszegi Róbert, Kovács Lajos, Komáromy József, dr Lázár Aurél, Ladányi József, Lénárt József, Materny Imre, Máthé József, Martos Gyula, Pailay Lajos, Princz János, Rimóczy József, Ringelhann Lajos, Rorvek Lajos, Zemann János, Sulyok István, Schwartz József, dr Stokker József, Schenkengel Sándor, Südy Gyula, Szabó Márton, Szöllösy Gyula, Szilágyi Géza, Szepessy Lajos, Tauszig Gusztáv, Tóth Lajos, Vaday József, dr Várszeghy Lajos.

A közgyűlést az elnök néhány lelkesítő szóval berekesztvén, a közönség azzal a tudattal távozott, hogy Szent István napján olyan alkotást hívtak életre, mely döntő szerepre van hivatva Nagyvárad közgazdasági életének jövő kialakulásában.

A közgyűlés után az igazgatóság, igazgató választmány és felügyelő bizottság első együttes ülésüket tartották, melyen elnökké dr Krüger Aladár, alelnökké dr Magurányi Jenő választották meg.

Mit csinálnak Pesten a váradiai kedvencei?

Szent István napján Nagyváradra jött Bihari Sándor, aki a most végződött szezon zártával hagyta el Nagyváradot. Rettenetes rohamot intézett a közönség a vonat ellen s Bihari alig tudott a podgyászkoocsiban helyhez jutni. Elkeseredetten szólt:

— Ezek mind azért jönnek hogy engem hallhassanak s mind ki akarnak szorítani a helyemről.

Bihari aztán elbeszélte, hogy Pesten jártában-keltében hallja, valaki utána szalad s kiabálja:

— Bihari, Bihari, jó hogy itt vagy.

Tapolezai volt, a Városi Színház főrendezője, aki egy súlyos operáción ment keresztül s azóta lassan jár.

— Itt vagyok, felelt neki Bihari.

— Hát akkor légy szíves, ird alá ezt a szerződést. Első évben 18000, másodikban 24000, harmadikban 30000 korona fizetés.

Bihari aláírta s akkor tudta meg, hogy Sik Rezső volt a protektora, aki ugyanott rendező.

De Sik Rezső is kapott egy új foglalkozást, a fővárosi orfeum délutáni kabaréjának főrendezője lett évi 12000 korona fizetéssel.

Sik különben családostul együtt tegnap Nagyváradra érkezett s a Pannoniába szállt. Itt nyaral vagy tíz napig.

nőit. Üdvözlöm élükön dr Krüger Aladár ügyvéd urat, kinek fáradhatatlan lelkesedése, kitartása előjár a megszervezés munkálataiban. Üdvözlöm a Népszövetségi Hitelszövetkezet lelkes tisztviselőit és a Népszövetség buzgó csoportvezetőit, mindazokat, kik meglehetősen összetartással, önzetlen fáradozással dolgoznak az eszme megvalósításán.

Nem hangsúlyozhatom eléggé annak fontosságát, hogy a Népszövetségi Hangya legyen bizalommal a Központ iránt, fogadja és szíveleje meg minden jóakaratu tanácsát. A Hangya Központi irányítása és ellenőrzése a szövetkezet életének minden fázisára ki terjed. Részt vesz az alakítási munkálatokban, a szövetkezet berendezésében, rendeltetésére bocsátja az üzleti könyveket, ezek vitelére, a szövetkezet vezetésére az igazgatóságot kioktatja, a szövetkezetet ellátja árukkal, érdekeit képviseli a kormánynál a hatóságoknál, ellenőreivel évenként legalább egyszer felleltároztatja a szövetkezet árukészletét, elkészíti évi mérlegét, ellátja jogi tanáccsal.

A szövetkezetek látható jelül annak, hogy a Hangya Központ tagja, kötelesek központi üzletrészek jegyzésével a Központ tagjai sorába belépni. A Központ alaptökéje az egyes szövetkezetek által jegyzett és befizetett üzletrészekből áll, nem más tehát mint az ország szövetkezeteinek szövetkezete. Amint a nagyváradai polgárok a Népszövetségi Hangya Szövetkezetnek, azonos képen maga a Népszövetségi Hangya Szövetkezet, mint testület a többi szövetkezettel együtt tagja a Hangya Központnak.

A Hangya Központ ez évben ünnepelte fennállásának 20. éves évfordulóját. Megalapítója Károly Sándor gróf nevéhez fűződik és ma már az ország leghatalmasabb kereskedelmi szervezete.

Bogyánban Bars megyében 1898 őszén született meg az első Hangya szövetkezet, ma már 2300 községben működik Hangya Fogyasztási szövetkezet. A Hangya az első esztendőben alig 50.000 — K áruforgalmat mutatott fel, az elmúlt évben 88 millió korona értékű árut szállított szövetkezeteinek. 1898 ban 16.000 — korona alaptökével indult utjára a Központ, ma már fél millió korona alaptökét mutat. Az első esztendőben két tisztviselője volt, ma közel 1000 központi alkalmazottal dolgozik. A második esztendőben üzemi költségei 4000 koronára rugtak, míg a legutóbbi évben már a 2 millió koronát is meghaladták. 1908 ban adott először szövetkezeteinek vásárlási visszatérítést — 25000 — koronát. 1917 ben már 1 és fél millió koronát osztott ki, a folyó évben 2 és fél millió korona vásárlási visszatérítés került szövetkezetei között szétosztásra. — Az ország lakosaiból immár 2 és fél millió lélek tartozik kötelékünkbe. A nagyváradival együtt 5 kirendeltség és 16 transzió áruaktár végzi az országban a szövetkezetek áruellátását. Ezek közül a nagyváradai kirendeltség egymaga 13 vármegyében működő 370 szövetkezetnek vidéki központja, melyekkel cca. 25 millió korona évi forgalmat bonyolít le.

Két éve alapította a Központ a Hangya Ipar R.-T. ot, hogy saját üzemében állítsa elő mindazon cikkeket, melyek tagjai részére szükségesek. Ez időszert 11 millió korona alaptöke mellett a Hangya Iparnak egy se reg gyárüzeme és vállalata dolgozik a Hangya szövetkezetek tagjai részére.

Megelégedéssel hivatkozhatunk azon eredményekre, melyeket az ország Gazdaközön ségének megszervezésében, nevelésében elértünk.

Ez irányban fejtiük ki tevékenységünket a jövőben is. Érezve gazdasági visszamaradottságunkat a nyugati nagy államaival szemben, sürgetjük gazdáink, iparosaink, kereskedőink nevelését és felkeltjük az ifjúság érdeklődését a produktív pályák iránt. Ezen célt szolgálja mult évi 1 millió koronás alapítványunk, melyet igazgatóságunk a kormányknak egy közgazdasági egyetem létesíté-

tése céljából felajánlott. Ezen célt munkáljuk az ösztöndíjak kitűzésével is, hogy ifjúságunknak külföldi és felsőkereskedelmi főiskolákban való kiképzését elősegítsük.

Kidomborítani kívánom, hogy ha a Népszövetségi Hangya Szövetkezetnek az áruellátásban nehézségei lesznek, ez nem a mi jóakaratumon fog mulni. Hangsúlyoznom kell, hogy a Népszövetségi Hangyának mi sem fogjuk tudni szállítani azon cikkeket, melyek általában hiányoznak. Azt ellenben biztosítani tudjuk, hogy a rendelkezésre álló s a megszereshető közszükségleti cikkek igazságosan és lehető mérsékelt áron kerüljenek a tagok között felosztásra. Minthogy a legfontosabb élelmicikkek felosztását a hatóságok végzik, ezeket a cikkeket a szövetkezet tagjai részére a megválasztandó igazgatóságnak a hatóságtól kell biztosítania és megszereznie. Ez irányban a megfelelő lépések tudommal már megtörténtek. Bizonyos élelmicikkek előállítására saját üzembem fogunk berendezkedni.

Igy az általunk nemrég létesített Bihar megyei Mezőgazdasági és Husipari Részvény társaságunk előkészületeket tesz a szövetkezet tagjainak sertéshussal és zsirral való ellátására.

A földmívelésügyi miniszterium helybeli baromfikeltető telepét átvesszük, vele kapcsolatban baromfinevelő telepet is létesítünk. Ezzel egyidejűleg szándékunkban áll a tojáserősítés megszervezése is.

Nagyobb szabású konyhakertet szándékozunk üzembe helyezni, a terményeknek egy részét nagyváradai új telkeinken felállítandó szárító telepünkön fogjuk konzerválni. Az élelmi járásnak Rév községében felállítás alatt álló gyümölcskészítő és aszaló telepünkön gyümölcsök feldolgozására rendezkedünk be.

Szándékunkban áll a romániai importjuhokból nagyobb mennyiséget a belényesi és vaskóhi havasi legelőknél elhelyezni s a juhoknak tejtermékét helybeli telepünkön juhturóvá feldolgozni. Mindezen a jövőben még felállítandó üzemünk produktumai a helybeli szövetkezet tagjainak szükségletét is hivatva vannak kielégíteni.

Tisztelt Közgyűlés! ha a háboru 5 ik évében a Népszövetségi Hangya a legnehezebb áruellátási viszonyok között kezdi is meg működését, tegye a tagokat bizakodóvá és kitartóvá az a tudat, hogy a szövetkezet a háboru után fejtheti ki majd csak tulajdonképpen legteljesebb működését és érhet el olyan eredményes fejlődést, melynek áldásában kicsinyek és nagyok egyaránt osztozhatnak.

Szeretet, megértés, összetartás, igazságosság, egymás megbecsülése képezik azokat az erkölcsi kötelekeket, melyek a szövetkezet tagjait egymáshoz fűzik. Ez a szellemhassa át a Népszövetségi Hangya minden egyes tagját is intézményével szemben akkor is, midőn az a háborus nehézségek, a készletek nagymérvű hiánya következtében nem lesz képes teljes egészében megfelelni a hozzáfűzött várakozásnak, így kitartva, egymásért dolgozva, bizalommal tekinthetünk a jövő elé.

Majd Haranghy Endre vázolta a beszerzési lehetőségeket s adott hasznos praktikus felvilágosításokat a jövőre nézve.

Dr Papp Károly felelvasta az alapszabályokat; azokat egyhangulag elfogadták és azok alapján közfelkiáltással, egyhangulag kimondták a Népszövetségi „Hangya” Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet megalkotását.

A választások megejtésére kerülvén a sor, a következőket választották meg a szövetkezet vezetőségévé:

Igazgatóság:

Dévald László, dr Gedeon Alajos, Kelemen Kálmán, Keszthelyi Zoltán, Kocsán Já-

nos, Kőrössi Árpád, dr Krüger Aladár, dr Magurányi Jenő, Mihók János, Niedermann Antal, Pókay Dezső, Sény Géza, Sürger Bertalan, Székely Sándor, Takács Gyula, Varga Gábor, Zboray Gyula, Zöldy Bertalan.

Felügyelő-bizottság:

Felicides Lajos, Fröhlich Olivér, Goldburg Ferenc, Haranghy Endre, dr Hegedüs Károly, Jelinek Géza, Liska Kálmán, Mertz János, Örömy Gyula, Perényi György, Patzkó Géza, Straub Ferenc, Szakács Antal, Vasady Lajos, Vidovich Béla, Vitkó Vilmos, Wallner Ferenc.

Igazgató választmány:

Balogh Kálmán, Bolchis, Viktor, Biró Ferenc, Csecskovics Béla, Dérnyi Imre, Fenessy János, Fröhlich János, Halász Gyula, Halmos András, Heilinger József, Hödi János, Imrik S. Zoltán, dr Imrik Gusztáv, dr Kiss Döme, Kiss Bertalan, Karkusz Sándor, dr Kovács Lajos, Komlóssy József, Kőszegi Róbert, Kovács Lajos, Komáromy József, dr Lázár Aurél, Ladányi József, Lénárt József, Materny Imre, Máthé József, Martos Gyula, Pailay Lajos, Princz János, Rimóczy József, Ringelhann Lajos, Rorvek Lajos, Zemann János, Sulyok István, Schwartz József, dr Stokker József, Schenkengel Sándor, Südy Gyula, Szabó Márton, Szöllösy Gyula, Szilágyi Géza, Szepessy Lajos, Tauszig Gusztáv, Tóth Lajos, Vaday József, dr Várszeghy Lajos.

A közgyűlést az elnök néhány lelkesítő szóval berekesztvén, a közönség azzal a tudattal távozott, hogy Szent István napján olyan alkotást hívtak életre, mely döntő szerepre van hivatva Nagyvárad közgazdasági életének jövő kialakulásában.

A közgyűlés után az igazgatóság, igazgató választmány és felügyelő bizottság első együttes ülésüket tartották, melyen elnökké dr Krüger Aladár, alelnökké dr Magurányi Jenő választattak meg.

Mit csinálnak Pesten a váradiai kedvencei?

Szent István napján Nagyváradra jött Bihari Sándor, aki a most végződött szezon zartával hagyta el Nagyváradot. Rettenetes rohamot intézett a közönség a vonat ellen s Bihari alig tudott a podgyázkocsiban helyhez jutni. Elkeseredetten szólt:

— Ezek mind azért jönnek hogy engem hallhassanak s mind ki akarnak szorítani a helyemről.

Bihari aztán elbeszélte, hogy Pesten jártában-keltében hallja, valaki utána szalad s kiabálja:

— Bihari, Bihari, jó hogy itt vagy.

Tapolczai volt, a Városi Színház főrendezője, aki egy súlyos operáción ment keresztül s azóta lassan jár.

— Itt vagyok, felelt neki Bihari.

— Hát akkor légy szives, ird alá ezt a szerződést. Első évben 18000, másodikban 24000, harmadikban 30000 korona fizetés.

Bihari aláírta s akkor tudta meg, hogy Sik Rezső volt a protektora, aki ugyanott rendező.

De Sik Rezső is kapott egy új foglalkozást, a fővárosi orfeum délutáni kabaréjának főrendezője lett évi 12000 korona fizetéssel.

Sik különben családostul együtt tegnap Nagyváradra érkezett s a Pannoniába szállt. Itt nyaral vagy tiz napig.

Bihari szeptember 15-én lép fel először a Városi Színházban Mártha operában. Tompa Béláról az a hír, hogy nagyon lesoványodott s ő is a jövő hó közepén jut a Modern Színpadon a fővárosi publikum elé.

Német hivatalos jelentés a meghiusult áttörési kísérletről.

Berlin, aug. 21. A miniszterelnökség hadosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenté:

Nyugati harcok.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsapata. Állásaink előterében hátrahagyott gyalogsági osztagaink Vicux—Berquinnél és Marvillenél, a Lystól délre angol előretöréseket és részleges támadásokat több ízben visszavertek. Ez alkalomból géppuskáink és tüzer-ségünk az ellenségnek érzékeny veszteséget okozott. A Scarpe mindkét oldalán és az Ancrétól északra gyalogsági harc.

Boehn vezérezredes hadcsapata. — Royétól északnyugatra egy augusztus 19-ike óta a csata gyújtópontján küzdő gárda és alsószászországi tartalék ezredekkel álló hadosztály az ellenségnek megismételt erős támadását visszaverte. Az ellenséges vonalakba való saját előretörésünk alkalmával foglyokat ejtettünk. A tüzer-ségi tűz az Avre és Aisne között ma délután folyamán nagy erősségre fokozódott.

Az ellenség Crapeumesnilnél, Lassigny-tól északra és délre, valamint Nouvrontól délnyugatra emelkedő magaslatokon többször erős támadásra indult. A támadások tűzünkben vagy ellentámadásunkban összeomlottak.

Az Ancre és Oisne közti csatatéren csapataink jelentése szerint augusztus 8. óta ötszáznál több páncélos kocsit semmisítettünk meg. Tegnap az Aisne és Oise között megkezdődött az ellenség néhány nap óta várt, augusztus 18-án és 19-én erős támadásokkal bevezetett áttörési kísérlete. Számos páncélos kocsitól támogatva, igen erős tüzfokozás után korán reggel mély tagozásban 25 km. arcvonalon támadott. Helyenkint behatoltak első vonalainkba, dél felé azonban az ellenség első rohama a Charlespont—Veroncourt—Ponmiers vonalon levő gyalogsági arcvonalunkon megtört.

Német vadászeredeknek erőteljes ellentámadása a Juvigni hegyhátára átmenetileg előretörő ellenséget visszavetette. A franciák a késő esti órákig folytatták elkeseredett támadásaikat, a melyek egész arcvonalunkon részben tűzünkben, részben ellenlökéseinkben omlottak össze. Az ellenség áttörési kísérlete dacára erős tartalékok harcbevételének igen súlyos veszteségeik mellett az első csata napon meghiusultak.

A támadások elhárításánál a harci repülők hatásosan kivették részüket, bombavető rajaink a sűrűn felvonult ellenséget helységekben, vasutakon és országutakon bombákkal és géppuskákkal hatásosan megtámadták.

Ludendorff, első főszállásmester.

Wilsonnak a békeajánlatokat be kell mutatni a kongresszusnak.

Budapest, aug. 21. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: New-yorki jelentés szerint a kongresszus javaslatot fogadott el, melyben felkéri az elnököt, hogy az ellenség békeajánlatait, mielőtt azokra végleges választ adna, véleményadás céljából terjessze a kongresszus elé.

Malvy visszatérése Párisba a békét jelentené.

Budapest, augusztus 21. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Malvy volt belügyminiszter San-Sebastinóban úgy nyilatkozott, hogy sokkal hamarabb fog hazájába a számkivetésből visszatérni, mint azt azok hiszik, akik most Franciaországban hatalmon vannak. Amint Párisba visszatérhet, ez azt fogja jelenteni, hogy közelebb vagyunk a békéhez.

Eddig 1.200,000 amerikai érkezett Franciaországba.

Budapest, augusztus 21. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Ujabb megállapítások szerint eddig összesen 1.200,000 amerikai szállott partra Franciaországban.

Az antant a döntésért indít offenzívákat.

Budapest, augusztus 21. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Mártékadó helyen kijelentették, hogy a Montdidier mellett bekövetkezett harcokban az ellenség újabb hadosztályokat vetett harcba. Az Oisne és Montdidier közötti harcok csak előfutárjai annak a hatalmas akciónak, amelyet az ellenség a döntésért tervez.

300 csehet felakasztottak.

Budapest, augusztus 21. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Moszkvából jelentik, hogy az elfogott cseh-tótok közül a szovjet kormány 300 csehet felakasztatott.

80.000 cseh—150.000 bolsevik.

Budapest, augusztus 21. (Saját tudósítónktól.) Moszkvai jelentések szerint a cseh-tót csapatok a Volga fronton 80.000 főből állanak, ugyanott a bolsevik csapatok körülbelül 150.000 embert számlálnak.

Szeptemberben királyválasztás lesz Varsóban.

Károly István lesz a lengyel királ.

Berlin augusztus 21. A lengyel kérdés megérett a megoldásra. Politikai körökben Károly István főherceg királyságát befejezett dolognak ítélik és úgy számítanak, hogy szeptemberben lesz a királyválasztás Varsóban.

A németek Pétervárra készülnek.

Budapest, augusztus 21. (Saját tudósítónktól.) A Secolo stockholmi tudósítója jelenti: Itt az a benyomás, hogy Németország sorsára bizza az orosz kormányt, mert a keleti front feltámadására számítanak és minthogy a németek nincsenek abban a helyzetben, hogy nagy csapat-tömegeket szállítsanak át, védelmi vonalukat a pétervár—sztankai vasut-vonalra és a Vologda—Murman vasuti csomópontra akarják támasztani. Ez a vonal könnyen védelmezhető.

Hiteles információk szerint a németek a legközelebbi napokban megszállják Pétervárt. Három hét óta megszakadtak a pénzügyi összeköttetések Németországgal. Ez azt bizonyítja, hogy a németek nem tartják életképesnek a Lenin kormányát. Pétervárott és Moszkvában nagy a levertség, mindenütt pánik, ujságok nincsenek.

Az új offenzíva is álló harcba megy át.

Stockholm, augusztus 21. A Times írja: Az offenzíva folytatása nem éppen kedvező kilátást nyújt. Komolyan számolni kell azzal a lehetőséggel, hogy ez a nagy reménységgel megindult offenzíva is rövidesen álló harcba megyen át.

Szent István király napja.

Dicső emlékü első királyunk, Szent István névünnepe méltó kegyelettel ülte meg Nagyvárad város közönsége.

A székesegyházban délelőtt 9 órakor tartott ünnepélyes szentmisén egészen megtelt a tágas templom ünneplő, ájtatos közönséggel; a helyben állomásozó katonák fegyvernemenként vonultak ki a székesegyházba.

Az ünnepélyes szentmisét gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök végezte a szokásos egyházi pompával.

Az evangéliumnál Pálffy Béla váradszőlősi plébános tartott fenkölt szellemű, hazaszeretettől izzó igen szép szentbeszédet, mely teljesen lekötötte a hívek figyelmét.

A szentbeszéd gondolatmenete következő volt:

Kell ünnep az embereknek, kell, hogy a hétköznapi embertelen tusakodás után megtalálja magában az embert, ha van egy kis nemesebb érzés még benne, a belső emberben az isten képét és hasonlatosságát is.

Magyar embernek és magyar papnak legerősebb hatású ünnepe szent István napja, mely napon a magyar érzés, a vér s a lélek, akit ünnepelhet egyszerre.

Ma mégis hiányzik a kitörő öröm s a processzió is a szent jobb körül nem az erős magyar nép, hanem munkában letört asszonyok és siró árvák vesznek részt — az örökre hiányzó magyar hősök bús itmaradottjai.

Megtud-e védeni az az áldott szent jobb bennünket világ pusztulása, nemzetek halálása között?

Bajos most embernek jósolni, vigasztalni, hiszen remegünk mind, mint a Genézreti tó viharában a kis hajó utasai, szóljon hát maga nagy szentünk — hallgatja a Te néped.

István szól! Ne félj kicsinyke nyájam, mert tetszett az én Atyámnak országot adni tinéktek. Az én időmben is voltak ilyen veszedelmek. Keresztes had akarta kiirtani a pogány magyart. Én állítottam határfának a keresztet s ellenséges népek között szövetségessül az Istent, védőül Nagyasszonyunkat. Es emlékeztek: jött Muhi, Mohács és Világos. Három nagy koporsó, melyben nemzetem feküdt megölve. És Isten nem hagyott el: adott egy IV ik Bélát, Savojai Eugént és áldott új nagyasszonyt, Erzsébet királynét s mindig dicsőségre támadt fel a magyar.

Az én népem pedig soha sem tagadta meg hűségét honához semmi veszedelemben s amint ő honához, úgy Isten is hű volt hozzá. Él nemzet e hazán. Ezt hirdetem nektek nehéz órátkban és ezt érezte egy költők századokkal én utánam — hazádnak rendületlenül légy hive óh magyar!

Ne feledd én népem, hogy senkid sincs a világon, csak a jó Istened. Idegenek idegen tudományra akarnak tanítani. Közpolitáságra és vallástalanságra, hogy ne legyen se Istened, se hazád. Én szólok hozzátok, első királyotok, én, aki szét vittem a keresztet egész országomban, aki büszkéb voltam arra, hogy apostol lehettem, mint hogy király voltam. Én ajánlottalak fel titeket én véreim Nagyasszonyunknak, hogy királyi palást legyen a magyar nép az ő vállán; ne tőrjétek, hogy kilopják szívetek

hazafiságát, lelketek hitét, hogy csak vonásaitok maradjanak magyarnak, hogy rongy legyen Nagyasszonyunk királyi palástja! Az én hitem vezet ma is halálban, diadalban, aki vallástalan, az szökik az áldozat elől másra hártja a maga részét is, míg ő itthon bujkál. Átkozottak ezek köztetek, áldott hősi nemzedék!

Köztetek apák, anyák — új Ábrahámok, kik egyik gyermekteket a másik után külditek a haza oltárára, pedig tudjátok, hogy nem fogja meg az angyal a gyilkos kardot, átkozottak a bujkálók, vérből élők. Honvédni kell, ha élni akar a nép s a hitben, reményben vállalt szenvedés után kérhetjük: Isten áldd meg a magyart.

Mi tehát meghallgatva Isten királyának szavát, feltekintünk Ő hozzá. Hol vagy István király, téged magyar kíván, gyászos öltözetben te előtted sirván. Te tudod, hogy megpróbáltattunk éjjel és nappal és hitványság nem vala bennünk (16. zsoltár). Kérd Istenünket és Nagyasszonyunkat, vigyázzanak reánk. Védjék hőseinket szent szenvedéseik között, áldja meg az Isten kis családjukat, dicső lányukat a szép magyar fajt — fiai — hősei szenvedéséért.

Légy hive rendületlenül hazánknak óh magyar és Isten az igazágos meg áldja a magyart. Majd lesz akkor ragyogó fényes István napja, Te Deum s egy fényesebb, boldog Magyarország.

A remek szent beszéd mélyen megtotta a híveket.

A szentmise alatt a székesegyházi ének és zenekar kiváló egyházi zenedarabokat adott elő.

A szentmise végén a közönség együtt énekelte Kölcsey Himnuszát.

Meghalt egy osztrák gyermek.

Püspökladányból ezelőtt 3—4 nappal Nagyváradra szállítottak egy sovány, nagyon beteg osztrák gyermeket, aki a biharmegyei gyermekekkel együtt érkezett Sanzt-Pöltenből. Vézna, gyenge fejlődésű, 10 éves fiucska volt Schlage Gottfried, saját felügyelőője közlése szerint mindig fiatalabbnak látszott hiányos fejlődése miatt.

Valószínű, hogy nagy mohóságában összevett mindent, a mit nem birt gyönge szervezete, beteges gyomra. A kis fiu gyomorhurutot kapott vagy a sok gyümölcsötől vagy a szalonnától, általában a neki szokatlan táplálkozástól s rosszul lett.

Nagyváradra hozták, ahol már várta a gyermeknyaraltatási akció fáradhatatlan vezetője, Edelmann Menyhért dr igazgató, aki a kis beteget a legnagyobb kimérettel beállította a gyermekkórházba. Ott Schiff Ernő dr igazgató rögtön megvizsgálta és igen súlyos bélhurutot állapított meg. A kis beteget, aki a szokott testsúlyánál kisebb volt, lefektették és gyógykezelés alá vették. Gyomra azonban nem bírta a táplálékot, mindent kihányt s pár napi szenvedés után tegnap meghalt.

Sokat kinlódott, folyton apját és anyját emlegette a kis vendég s haza akart menni. A halál ebben megakadályozta. Holttestét a hullaházba szállították.

Hozzá tartozóit értesítették, hogy a temetés holnapután lesz. Külön kis sírhelyet adnak neki s a fakeszthen rajta lesz a néven kívül minden adat.

Egy ilyen nyaraltatásnál, ahol 80000 gyermekről van szó, elkerülhetetlen egy-egy halálos megbetegedés. A gyermekkórházban még három gyomorhurutos beteg osztrák gyerek fekszik s kettő keléssel.

Az osztrákok általában nehezen bírják a magyar fűszeres, zsiros kosztot. Sok osztrák cseléd jelentkezett a rendőrségen s hazautazásra kért engedélyt. Nem bírja a gyomruk a zsiros kosztot.

Reformok a tejközpontnál.

A városi tejközpontnál, mint értesülünk, reformokra készülnek. Eddig a tej egy részét a Szent László-téri bódében szolgálták ki a városi közlemezési ügyosztály által kiadott jegyek felmutatása ellenében, míg a tej többi részét a tejközpont kocsijain a központ megbízottai szállították az illetők lakására, főleg betegek és gyermekes családok részére, akik így a meghatározott maximális áron jutottak élvezhető jó tejhez. A város ezáltal sok szegény családon segített s elviselhetővé tette a tejmizériák körül tapasztalható nehézségeket.

Mint halljuk, most a felett gondolkoznak a közlemezési ügyosztály vezetői, hogy ezt a jól bevált rendszert akként változtassák meg, hogy a tej házhoz hordását megváltoztassák, illetve teljesen megszüntessék s a tejet az illetők, akiknek eddig házhoz kézbesítették, ezután a lisztes boltokból hordják el.

Erre a reformra két okból van állítólag szükség. Az egyik indok az lenne, hogy kevesebb kocsit és megbízottat kellene tartani, tehát megtakarítással járna a dolog, a másik indok pedig az, hogy a tejkihordással megbízottak állítólag sok visszaélést követtek el a tejjel.

Ami a megtakarítást illeti, nem komoly indok, mert az üzletekbe szállításhoz is keltenek ugy kocsik, mint kocsisok. Lehet hogy kevesebb mint most, de akkor elmarad az a többlet bevétel, amit most szed a város a tej házhoz szállításáért, ami pedig elég tekintélyes összegre rug, másfelől pedig bizonyos helyekre akkor is csak elfogják szállítani a tejet.

Ami pedig az állítólagos visszaéléseket illeti, ilyenek tisztelet a városi boltok személyzetének, ezután is előfordulnak, amint hogy eddig is fordultak egyes boltokban elő más cikkeknel is. Legfeljebb ez úgy volna elkerülhető, ha mindenki külön lezárt üvegben kapná a tejet, s nem mérnék ki a bádog edényekből, de akkor ismét nagy költsége lenne a városnak megfelelő üvegek és a lezárásra alkalmas dugók beszerzése által.

Sok a panasz, tudjuk, azért, hogy sokszor a tej összemegy, de ez nem azoknak a hibája, akik azt széthordják, hanem a meleg időnek, mert az összetöltögetett tej a szállítás alatt erjedésnek indul.

Ez a baj pedig meg lesz akkor is, ha a hatósági üzletekbe szállítják s onnan vitetik el az illetők.

Reformokra csak ott van szükség, ahol annak előnye bizonyos s nem ró az ugyanis agyonnyomorított közönségre újabb terhet.

Nagyvárad város 1916. évi zárszámadása.

A pénzügyi szakbizottság ülése.

Nagyvárad város közgyűlésén több felhívásban sürgették a város 1916. évi zárszámadásának összeállítását, amelyet a városi számvédség csekély létszámával és a dolgok összehalmozódása folytán nem tudott elkészíteni. Végre Szűcs Géza főszámvédső óriási erőmegfeszítéssel összeállította a zárszámadást s azt tegnap délután tartott ülésén tárgyalta a pénzügyi szakbizottság.

Rimler Károly polgármester elnöklete alatt dr. Thury László, Szűcs Géza, Schwarc Izidor, Hegedűs Nándor, Kelen Béla, Diamandy József és dr. Soós István jegyző voltak jelen.

Rimler Károly elnök a megjelent tagok csekély számára célozva, felemlíti, hogy visszaesést lát a bizottsági tagok érdeklődésében; sürgetik a dolog elkészítését és mikor tárgyalásra hozzák, nem érdeklődnek iránta. Az 1916. évi zárszámadás nagy nehézségekkel készült el. Juricskay Barna tanácsos fontos városi dologban távol van s ezért a főszámvédső ismerteti a zárszámadást.

Szűcs Géza főszámvédső kifejti, hogy miért késett az 1916. évi zárszámadás összeállítása. A háború nagyon megterhelte a városi adminisztrációt, de különösen a városi számvédsői hivatalt. — Sokan vannak a személynél a harctéren s ezek helyett szakembert nem lehet találni, csak megfizethetetlen díjazásért. A késelem oka különben a nyomdai viszonyokban is keresendő. Majd rátér a bemutatott zárszámadásra. A költségvetést a háború halomra döntötte. A 4571000 korona költségvetési főösszeggel szemben a bevételek 6850000 koronára, a kiadások pedig 9 millióra rugtak. A rendkívüli és átmeneti tételek levonásával is, a bevételeknél 29 százalékos, a kiadásoknál pedig 76 százalékos az emelkedés. A kiadásokat az 1916. évi IV. és V. hadikölcsönjegyzés 1,886,000 koronával emelte. A bevételeknél pedig elmaradt a házbérfillickek címén 80.000 korona, a vígalmi adónál 40.000 korona, mert a miniszter nem hagyta jóvá a szabályrendeleteket. Részletesen ismerteti, hogy a hiányokat minő új kölcsönökkel kellett fedezniök. A városi pótdóhátalék, vízdíj és csatornázásdíj hátalékok óriásilag növekedtek. Ennek oka az, hogy az alapot képező adókból nagy összegeket irtak le s az ezek után járó pótdó és más díjak mint hátalékok állanak fenn. Javasolja, hogy tekintettel az új nyugdíjszabályzatra, mely szerint most már nem a nyugdíjalap, hanem a városi pénztár fedezi a nyugdíjakat, a nyugdíjalapnak a városi pénztár által kölcsönadott mintegy 500,000 K töröltessék. Az 1916. évi zárszámadást különben elfogadásra ajánlja. Beterjeszti továbbá az idegenlapok 1916. évi zárszámadását és 1918. évi költségvetését.

Schwarc Izidor: A városi pótdóhátalékok növekedését az irreális állami adók kivételése okozza; olyanokra is magas adót vetnek ki, akiktől be nem hajtható. Ezért kel-

lene az adók kivételére nagyobb gondot fordítani.

Hegedűs Nándor különösnek tartja, hogy amikor a házigazdák a lakóktól beszedik a vízvezetési és csatornázási díjakat, azt nem fizetik be a városnak. Ezeket szigorúan be kell hajtani. Elhamarkodottnak tartja azon közgyűlési határozatot, hogy a rendőrség államosításánál az épületeket és a felszereléseket ingyen adja át a város, holott az államosításnál a rendőrség egyes osztályainak ellátása (ipariügy stb.) továbbra is a város terhe lesz, de az évi 81000 K államsegély megszűnik. Fel kellene írni a kormányhoz, hogy az államsegélyt az államosítás dacára se vonják meg.

Szűcs Géza kimutatja, hogy helyes volt a közgyűlés határozata, mert a 81000 koronát sokkal meghaladják azok a terhek, amelyekből az államosítás mentesíti a várost.

Rimler Károly polgármester kifejti, hogy a városok kongresszusán hosszasan tárgyalták a kérdést s a kongresszus megállapodása már a kormány előtt fekszik. Közös megegyezés volt, hogy a városoknak is kell áldozatot hozni. Az épületek átadása azért okozna nehézséget, mert egyes helyeken bérépületben van a rendőrség, míg pl. Debrecenben 4 millió rendőrségi palota van. Így az egyik csak a bérletet adná át, a másik pedig óriási értéket juttatna az államnak. Ezt megmagyarázták a miniszternek s így jött létre az a megállapodás, hogy az épületeket csak a háború utáni három évig terjedő ideig bocsátják át a városok az államnak, azután az állam maga gondoskodik a rendőrség részére épületekről. Semmi új terhet nem hárulnak a városokra. Különben ő, mint a Városok kongresszusa alelnöke, ott lesz, mikor a kormánnyal tárgyalnak és amennyire lehet, megvédi a városok érdekeit.

Kelen Béla kifogásolja, hogy a városi adóhivatalnál ürhetetlen állapotok vannak. Az adók az egyes felekre még most sincsenek kivelve s így nem is folynatnak be. — Rendet kell csinálni az adóhivatalnál. A személynél kevés. A hátalékok feldolgozására a délutáni munkát kellene behozni, külön díjazás mellett. Sok a hátalék a számvédsői hivatalnál is. A főszámvédső sisifusi munkát végez. A főszámvédsőhelyettes azonban igen sokszor más, bár szintén fontos, városi munkát végez, holott a számvédsőnél volna rá szükség. Vállalkozóknak 6-8 éves óvadékát nem adják ki, pedig az illetők nagy kamatot fizetnek a városnál heverő pénzükért.

Rimler Károly megjegyzi, hogy az adók előírására már megtette az interpelláció után az intézkedéseket. Az óvadékot, mihamarabb a leszámolás megtörtént, visszaadják a jelentkezőknek.

Szűcs Géza már megpróbálta a délutáni külön munkát a számvédsőnél, de nem vált be, mert ki vannak a tisztviselők strapálva. Lemondtak a külön munkáról. A helyettes főszámvédső a szélszűzem ellenőrzésénél fontos munkát végez, de hivatalos órán kívül.

Dr. Thury László szükségesnek tartja, hogy intézkedjenek a háztulajdonosok hátalékainak behajtása iránt.

Végül a szakbizottság a beterjesztett

számadásokat elfogadta s azt szeptember 5-ig közszemlére teszi ki.

A Közélelmezési Hivatal nyilatkozata.

A városi Közélelmezési Hivatal keddi számunk két közleményére vonatkozólag nyilatkozat közlését kéri, melyben a közleményekben foglaltakat cáfolja.

A közélelmezési ügyosztály — mondja a nyilatkozat — 7 alkalmazottat vett fel csupán, azok közül, akik az összes nagyvárad lapokban, tehát a „Tiszántul” ban is közzétett hirdetményre beadták pályázati kérvényüket.

A hét alkalmazott közül Cserny Pálné r. kath., Csörsz Matild rom. kath., Szarka Vilma ref., özv. Ambrus Jánosné rom. kath., Móra Vilma r. kath., Márton Erzsébet r. kath., a hetedik alkalmazott zsidó vallású, azonban, mivel pár napi próbaidő alatt megfelelőnek nem bizonyult, a közélelmezési ügyosztály el is bocsájtotta.

Meg kell állapítani, hogy a közélelmezési ügyosztály személyzetének túlnyomó többsége nem zsidó.

Ennek bizonyosságául felsorolja a nyilatkozat a keresztény alkalmazottakat s így folytatja:

Ennélfogva nem felel meg a valóságnak az a kitétel, hogy a városi közélelmezési zsidó felekezeti jellegű és általános keresztényellenes tendenciák érvényesülnek az alkalmazottak felvételénél. Itt tisztán a rátermettség, megbízhatóság az irányadó.

A cukor árának emelésére vonatkozólag kijelenti a közlemény, hogy a hír nem felel meg a valóságnak.

Az augusztus havi cukrot az eddigi áron fogja kiszolgáltatni a közélelmezési ügyosztály a közönség számára és be fogja tartani a régi árakat mindaddig, amíg a közélelmezési miniszter fel nem emeli a cukor árát. (Mi is így értettük, hiszen a cukor árát a kormány szabja meg.) A cukor kiadása tényleg késik, de ennek nem a közélelmezési ügyosztály az oka, hanem a Cukorközpont, mely késett a város cukrárnak kiutalásával. Hogy ez hamarabb megtörténhessék, az ügyosztály két alkalmazottját elküldte az újbábszi cukorgyárba. A kiküldöttek táviratilag jelezték, hogy a gyár a kiutalt cukormennyiséget feladta, mint gyorsárut, úgy hogy ezen a héten feltétlenül megkapja a közönség az augusztus havi cukrot.

Cukrot az elmúlt három hét alatt nem a benfentesek, hanem azok kaptak, akik súlyos betegségük folytán, vagy egyéb rendkívüli helyzet következtében igényjogosultak voltak pótdóagra.

A Közélelmezési Hivatal nyilatkozata jó részben megnyugtató, de azért tény az, hogy míg a nehéz külső szolgálatra beosztottak nagyrészt keresztények, addig a könnyebb központi irodai szolgálatra bizony aránytalanul több zsidó van beosztva.

Kívánatos, hogy az arány mindenütt meg legyen s e tekintetben se lehessen kifogást tenni Lukács Ödön nagyszerű munkaképességének, pompás szervező erejének jeles alkotása: Nagyvárad város közélelmezési hivatala ellen. Közérdekből óhajtjuk.

Az olaszok megkísérelték a Piavén való átkelést.

Budapest, augusztus 21. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér. Mervesonnál olasz felderítő osztagok megkísérelték, hogy a Piave nyugati partján megvessék lábukat. Felmorzsoltuk őket. Egyébként sok helyen tüzéségi harc.

Albániában nem volt különös esemény.

A vezérkar főnöke.

Megszakadt az orosz-ukrán béketárgyalás.

Budapest, augusztus 21. (Saját tudósítónktól.) Kievből táviratozza dr Osborn Mil'sa, a Vossische Zeitung kiküldött tudósítója, hogy a béketárgyalások Ukrania és Oroszország között megakadtak. Az ukrániai delegáció a független ukrán köztársaság számára követeli az ukrán területen levő egykori orosz birodalmi államvagyont, de ezt a jogot az orosz bizottság semmi áron sem hajlandó elismerni.

Aláírták a német-orosz pótegyezményt.

Budapest, augusztus 21. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Hír szerint ma este aláírták a bresztlitovszki békeszerződést kiegészítő német-orosz pótegyezményt.

HIREK

* Mayer László dr, Nagyvárad város tisztifőorvosa, nyaralásából tegnap hazaérkezett s átvette hivatala vezetését.

* Várad Lajos szabadságon. A Közélemezési Hivatal vezetője, Várad Lajos három havi szabadságra ment. Távollétében Dénes Béla főpénztáros helyettesíti.

* 25 milliárd bankjegyforgalom. Bécsből jelentik: ma került nyilvánosságra, hogy a bankjegyforgalom a legutóbbi hónapokban 14 milliárdról 25 milliárdra emelkedett. E miatt a lapok élesen támadják Wimmer osztrák pénzügyminisztert.

* Schuch Károly alezredes. A hivatalos lap közli, hogy a király hellbrücki Schuch Károly őrnagynak az alezredesi címet és jelleget adományozta. Schuch Károlynak ez az újabb háborús előléptetése városzerte őszinte és osztatlan örömet okozott.

* Katonai kinevezések. A király Descherolles Kruspér István 101. gy. e. beli századost őrnaggyá, Hegedüs Ferenc 4. honv. gy. e. beli főhadnagyot pedig századossá nevezte ki.

* A jogügyi bizottság ülése. Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága folyó évi augusztus hó 23. napján délután 4 órakor a városházán ülést tart. Tárgyak: 1. Tóth János nyugdíjügye. 2. Az óvodák fenntartási kérdése. 3. A kenyérgyári szerződés. (Közölve a Városi Közlöny augusztus 7. iki számában.)

* A hüvelyesekért fizetendő prémium. A hivatalos lap közli a közlelmezési miniszter rendeletét, a Haditermény Rt. nak megvételre felajánlott és tényleg leszállított hüvelyesekért a legmagasabb áron felül a társaság által fizetendő ártöbbletet q ként 20 koronában állapítja meg. Ez az ártöbblet azonban csak a szeptember 30-ig a bizományos által kijelölt helyre tényleg leszállított borsó, takarmányborsó és lencse, továbbá az október 31-ig tényleg leszállított bab és lóbab után fizethető.

* Fetszer Antal püspök Nagyváradon. Fetszer Antal győri megyéspüspök tegnap este a gyorsvonattal Nagyváradra érkezett, hogy báró Podmaniczky Károly újszülött fiát megkeresztelje. Itt időzése alatt Széchenyi Miklós gróf megyéspüspök vendége.

* A Népszövetségi Hangya Szövetkezet tagjai közül azok, kik eddig pontos lakcímüket be nem jelentették, sziveskedjenek azt legkésőbb a mai nap folyamán a Népszövetségi Hitel-szövetkezetben bejelenteni.

* Kitüntetett tisztek. A király Wittas József 37. gyalogezredbeli alezredes a Ferenc József rend lovagkeresztjével, Sz. Kocsis János 4. honvéd gyalogezredbeli tart. hadnagyot dicsérő elismerésével, Paczor Győző 4. honvéd gyalogezredbeli, a vezérkarhoz beosztott őrnagyot és Rácz Ödön 4. honvéd ezredbeli századost pedig újlag a legfelsőbb dicsérő elismerésével tüntette ki.

* Állami tanítók, tanítónők és óvónők figyelmébe! A kir. tanfelügyelő értesíti fentieket, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a ruhabetételek segélyeket az illetékes adóhivataloknál a következő számok alatt utalványozta: Élesdi tanítók 119377-918, óvónők 126831-918, margittai tanítók 119378-918, nagyszalontai tanítók 119379-918, nagyváradvidéki tanítók 19376-918 és 12682-918, nagyváradvidéki óvónők 126827-918, székellyhídi óvónők 126833-918.

* Hadigondozottak összeírása. Tegnap megkezdődött a hadbanultak és hadigondozottak összeírása. Az első napon azonban oly kevesen jelentkeztek, hogy szükségesnek látszik felhívni a közönség érdeklődését az összeírás nagy fontosságára. Figyelmeztetjük azért a hadbanultak hozzátartozóit és a hadigondozottakat, hogy a segélyek kiosztása végett szükséges összeírás végett jelentkezzenek ma és a következő napokon Ritoók-utcai, Széles-utcai fiúiskolákban, a Teleky-utcai polg. leányiskola helyiségében, a Vitéz utcai iskolában, a velencei r. kath. iskolában, a velencei és a csillagvárosi iskolákban működő összeíró bizottságoknál, kik annál a bizottságnál, amelyhez utcák szerint vannak beosztva a jelentkezők.

* A munkaközvetítő hivatal főnöke. A nagyvárad munkaközvetítő hivatal főnöki állását tegnap töltötte be Nagyvárad város tanácsa, a főnöki állásra dr Csetle Jánost választotta meg. Dr Csetle János nem új ember Nagyvárad városánál, már évek óta buzgó működést fejt ki a városi számvevőségénél.

* Eljegyzés. Frischmann Gyula eljegyezte Fehér József kedves kis leányát Erzsikét.

* Csak igazolvánnyal lehet a hegyről gyümölcsöt szállítani. A hegyközség választmánya a szőlő és gyümölcslopások megakadályozása céljából, mint az elmúlt évben, úgy az idén is elrendelte, hogy a hegyközség területéről szőlőt és gyümölcsöt a városba szállított alkalmazottak igazolvánnyal láttassanak el. Az igazolványok Major Elek hegybíró helyettesnél (Páris utca 28.) 50 fillér lefizetése ellenében válthatók ki. — Igazolvánnyal nem rendelkezőktől a szőlő és gyümölcs elkoboztatik.

* Rendes Ili meghalt. Rendes Ili, Rendes Vilmos építész leánya e hó 20-án este 10 órakor Nagyváradon meghalt. A viruló szépségű fiatal asszony nemrég érkezett Nagyváradra Karlsbádból, ahol cukorbetegség ellen gyógykezelték. Megérkezésekor nyoma sem látszott rajta a betegségnek, annál lesújtóbb volt hozzátartozóira, mikor hirtelen újra mutatkozott rajta a betegség s a beteghez hívott egyetemi tanár már csak azt konstatálhatta, hogy a katasztrófa elkerülhetetlen s a szomorú vég pár óra múlva be is következett. A korán elhunyt fiatal urnó temetése ma délután 4 órakor lesz a Kapucinus-utcai gyászházból.

* Osztrák gyermekek és a magyar Himnusz. Kedves feltűnést keltett Tenkén a közönség körében az ott nyaraló osztrák gyermekek figyelmessége, akik a Szent István-napi mise után magyar szöveggel elénekelték a magyar Himnuszt. Dicséret és elismerés illeti az osztrák tanítónőket és tanítókat, akik nagy fáradtsággal egy hét alatt tanították meg a gyermekeket a magyar Himnuszra.

* Amnesztia tizen négy délszláv hazaárulónak. Károly király július 29-én kelt elhatározásával tizen négy délszláv politikusnak, akiket hazaárulás címén több évi súlyos börtönre ítéltek, amnesztiát adott. A politikusokat most szabadlábra helyezték. Közöttük vannak Miladinovics Mátyás, Gyurkovics Miksa, Dumanovics György, Kovács Ljubomir és Simits János délszláv agitátorok, akik a banjalukai és szerajevói hazaárulási perekből ismeretesek.

* A Biharmegyei és Nagyvárad Közal alkalmazottak Beszerzési Csoportja felhívja mindazokat a helybeli és vidéki alkalmazottakat, akik a csoportnak még nem tagjai és akik az 1917. XV. t. c. értelmében háborús segélyben részesülnek, ugyancsak azokat a nyugdíjasokat, akiknek, ha tényleges szolgálatban állának, az idézett törvénycikk értelmében háborús segélyre igényük lehetne, valamint azokat a nyugdíjas özvegyeket, akiknek néhai férje ugyanezen törvénycikk alapján a háborús segélyre igény jogosult lenne, hogy ebből minőségüknek, valamint a velük egy háztartásban élő és az ellátásra igény jogosultsággal bíró hozzátartozóikkal (családtagok és állandó cselédek) számának szabályszerű igazolása mellett folyó hó végéig tagként annál is inkább jelentkezzenek, mert különben a közlelmezési miniszter által a beszerzési csoport tagjai részére biztosított kedvezményes ellátásban részesülni nem fognak.

* Még nem vizik el az orosz foglyokat. A hírlapokban megjelent téves közlemények helyreigazításul, valamint a hozám és a vármegyei munkabizottsághoz forduló munkaadók és hadifoglyok felvilágosításul közhírré teszem, hogy bár a kicserélés érdekében szükséges előmunkálatok már régebben folyamatban vannak, ezideig a vármegyébe kiadott orosz hadifoglyok kicserélésének megkezdésére semminemű parancs nem érkezett. Nagyvárad, 1918 augusztus hó 21 én. *Jantsovits főhadnagy*, hadifogoly ügyeleti tiszt.

* A rendeletek megtekinthetők a kereskedelmi kamaránál. Közöljük az érdekeltekkel, hogy a nagyméltóságú keresk. miniszter ur megküldötte egyes vegyészeti nyersanyagoknak és termékeknek a vám-külföldről való behozatala tárgyában; a lenkőrő, a lenszalma és a kikészített len bejelentése, valamint a kikészített len forgalombahozatalának korlátozása tárgyában, továbbá a vendéglőkben és egyéb nyilvános étkező helyiségekben az ételek és italok kiszolgáltatásának és árának szabályozása tárgyában. *A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.*

* Értésítés. Értésitem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészíték az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianinó eladó.

* Értésítés. Nagyvárad város és Biharvármegye közönségét tisztelettel értesitem, miszerint egyik nagy biharmegyei kertgazdaság terméseit továbbeladás céljából átvetttem. E kertgazdaságban különösen nagymennyiségben termelt faj-paradicsom szedése most van folyamatban, a frissen szedett termés beszállítása naponta történik. Továbbá főzőtök, ugorka, káposzta, karalábé, kelkáposzta kapható. Görög- és sárgadinnye szállítása néhány nap múlva kezdődik, zöldség-szállítás kezdődik szeptember hóban. Az összes termények a mindenkori maximális árban árusítatnak. Kérem az érdeklődőket, amennyiben e termékekre reflektálnak, szükségleteiket mint megrendelést nálam bejelentésük, mert csak előjegyzett megrendeléseket van módom eszközölni. Tisztelettel *Mihelly Jenő*. Telefon 14 szám.

Legujabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.
Leibchenek félárban!

MOZI.

A maharadza bosszúja. A keleti világ duzzadó szépsége, buja színezése lüktet abban a drámában, amely ma is gyönyörködtetni fogja az Apolló publikumát. Csupa tűz és fantázia ez a darab tele misztikummal, az indus élet tarka csodáival. A darab meséje izgalmas idegeket foglalkoztató. A dráma a legnagyobb slágerek közül való és így érthető, ha mindenütt rendkívüli hatást ért.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyemda r.t.

* Püspök-fürdői kedvezményes jegyek a Népszövetségi Hitelszövetkezetenél kaphatók.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Fürdő-utca 22. számú
bérház eladó!

Értekezhetni:

Ritoók Zsigmond-u. 13.
Justh Károly
tulajdonosnál.

Szépségápolási műterem
Bémer-tér 3., emelet

ahol minden szépséghiba szakszerűen kezeltetik. Piperecikkeimet vidékre is utasítással küldöm.

STERNBERG HELEN
kozmetikusnő.

Fésűk
tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtók, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárak, pipere és toilete szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszműáruház
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.
javítások eszközöltetnek.

Elsőrendű bőtermő bulgár futó spárgatök

vetőmagra
előjegyzéseket elfogad

Schwarz Gyula
kőrösszakállai gazdasága.

Garantált csiraképeség Vetőmag-mennyiség katasztrális holdankint 1 kilogram.

URÁNIA
mozgó-
színház

MA

Bűnös szerelem.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Nagyjah bosszúja.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

Eladó ingatlanok:

Nyomda-u. 4. sz. ház, földszintes, nagy parkkal.

Rulikovszky-uti 18. sz. alatti 1 emeletes bérház és

Füzes-u. 69. sz. alatti ház.

Felvilágosítást nyújt a
Magyar Bank r.t.

HETI ÁRJEJYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sőtartó színes	8—
Majolika vizeskanecso színes	10—
Kenyérfosar színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágtűzék	5—
Majolika diszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávékészlet színes aranyozással	50—
Feketéskészlet színes aranyozással	50—
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hidegfelvágottas készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Falitűkör színes aranyozott kerettel	80—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30—
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávécsésze	4—
Köpöcsésze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képkerekek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám: 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Paradicsomot

házhöz szállítunk 50 kg. vagy nagyobb mennyiségben, kg.-onként 90 fillérért. Megrendeléseket posta útján Moskovits Adolf és Fia, vámház-utcai üzletében.

Fedeles

hintó eladó Csengeri-utca 15. Déllelőtt.

Poloskairtó

Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irítására. Kis üveg 4 K, középvég 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Keresünk

azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakatost. Moskovits Mór.

Kötött

és szövöttáru különlegességek! Gyönyörű kötött kabátok, blousok, selyem és flor harisnyák, keztyűk, svetterek, trikók, juponok, selyem alaruhák. Nagy választék, méltányos árak. Tisztviselőknek árengedmény. Czillér Imre nagyáruházában. e

Ruhafesték

valódi két oroszlan H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kitűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi

szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Viora átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Butorozott

szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Eladó ház.

Egy kisebb és nagyobb családi új ház nagy kert, istállóval, Váravelence sorompói villamos megálló mellett. Sorompó-utca, Takáts.

Pemete

és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtó

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyváradi, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Fényképezési

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Kiadó

üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Ór

lakással és jó fizetéssel felvétetik a fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivataloslag minőségben állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tantolyam hölgyek részére gyors- és gépírásra, ker. számtanra, könyvvitelre.
Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

LEGF. BUZACSIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELEK, BŐRTALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyváradi, Zölofa-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait
Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzőkölcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramfon, kerékpár és National Cassa javító. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstam-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzőkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabásu nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura.

Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhöz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban, kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.